

KAIRÓ

Kiküldött munkatársunk beszámolója

KAIRÓ KÉK BÁRSONYA

A legkülönösebb élmény, amelyben fesztivállátogató részesülhet a világon, minden valószínűség szerint Kairóban fogadta a moziutazót. Az év jelentős díjnyertes filmjeivel, mozcsemegéivel együtt a hivatalos programban végignézhetette az amerikai kasszasikerlista előkelő helyezettjeit. Fellini és a Tavianik, Camús és Feliks Falk, Menzel és Boorman, Zetterling és Solas alkotásai együtt szerepeltek a világfilmgyártás — finoman szólva — művészetén kívüli termékeivel. Délután hat órakor Menzel kis falujába invitálták az arab moziközönséget, aztán este nyolckor egy perverz amerikai gengszter szeretkezési szokásait csodálhatta. Másnap Feliks Falk Hóisével ismerkedhetett, aztán egy titokzatos fekete özvegy mélytengeri gyilkolászásain izgult.

Nem valószínű, hogy a Kairói Nemzetközi Filmfesztivál szervezői fittyet hányva a filmseregszemlék finnyás sznobériájának, a mozgóképkínálat teljességére törekedtek volna, vagy valamiféle művészet-szociológiai felmérés alapjához válogattak volna programjukat. E különös műsoregyveleg magyarázata feltehetően az, hogy a fesztivál a mozijegyek árából tartja fenn önmagát. A vidéki pályaudvarok dohányzásra kijelölt várótermeihez hasonló kairói filmszínházakba váltható három mozijegy árából ugyanis a legkényesebb európai ízlést kielégítő kesztyűbőrből készült cipők vásárolhatók a legegánsabb üzletekben. Egy kairói átlagpolgár az átlagfizetéséből tizennégy-tizenöt filmet nézhetett meg a fesztivál idején.

A szerelmi szeméremben és alkoholtalomban élő arab közönség természetesen boldogan fizetett, hogy legalább a mozivászon közelségéből ízelgethesse a tiltott gyümölcs zamatait. Kárpótlásul szaftos történeteket kapott. Például a *Kék bársony*, David Lynch filmjét, amely a legedzettebb mozibajáró ízlését is felborzolja. Hőse egy kollégista fiú, aki hazalátogatván a szülői házba, a tipikus kis amerikai városkába, a mezőn talál egy levágott fület. Titkát csak gyermekkori barát-nőjével osztja meg (aki egyébként a serifflánya), és önálló nyomozásba kezd. Keresi a fülhöz tartozó megcsonkítottat, valamint a bűnös csonkítókat. A szálak zavaros módon egy bárénekesnőhöz vezetnek, akit Isabella Rossellini (Ingrid Bergman és Roberto Rossellini lánya) játszik, az ő sikerszáma a címbeili *Kék bársony*. A fiú az erotikus dal előadójának nyomába szegődik, meglesi az autóját, beóvakodik egy piszkos kültelki, lakatlan ház felsőemeleti lakásába, bebújik a szekrénybe, és borzasztó események szemtanújává lesz. A vonzó hangú és küllemű hölgy zsarolás áldozata: egy gengszterbanda el-

rabolta gyermekét, és a bandavezér (Dennis Hopper) — ő a perverz gengszter — a legpajkosabb fantázia által is alig kitalálható szerelmi manőverekre kényszeríti a gyermeke életéért aggódó ifjú anyát. Az ivarérettség határán toporgó kamaszfiú döbbenetén figyel a szekrényből az eseményeket, rémülete csak fokozódik, amikor a bandavezér távozása után a hölgy észreveszi őt a szekrényben, és konyhakéssel a kezében, vetkőzésre szólítja fel, majd magáévá teszi. A fiúnak a kiszolgáltatott énekesnő iránt érzett részvéte, természetesen, ettől a pillanattól kezdve csak fokozódik, gyermekkori barát-nőjét is hanyagolja. Egyre inkább belekeveredik az ügybe, elkapják, megverik, figyelmeztetik, de hiába. Közben a vásznon csöpög a vér és az egyéb testnedv. Az aggódó gyermekkori barát-nő jóvoltából már a seriff-apuka és a rendőrség is belekapcsolódik a hajszába. A falnak támasztott, fotelba ültetett kivézet hullák között a megszarolt énekesnő visszakapja gyermekét, a seriff-lány pedig a fiú szerelmét.

Bob Rafelson: Fekete özvegy

David Lynch a legprofibb módon a leg-
aljasabb filmes fogásokkal láncolta a szé-
kéhez két órára a tátott szájú nézőt. Fülé-
be gyömöszölte az érzékeket csiklando-
zó, bűgő hangon elénekelt filmslágert,
amely képes felidézni a nőiességében,
esendő anyaiságában kiszolgáltatott kis-
városi vampot, Isabella Rossellinit, Ingrid
Bergman ártatlan, északi tekintetét, és a
szerelemre termett latin nő-szerető buja
gesztusait.

David Lynch az övön aluli ösztönök
ébresztésének nagymestere. Honfitársa,
Randa Haines ártatlanabb módszerekkel
dolgozott. Ő tiszta könnyeket csal a né-
zők szemébe. *Egy kisebbik Isten gyerme-
kei* című filmjében süketnéma gyerekek
szívfacsaró drámájával, és az akadályo-
kon győzedelmeskedő emberi akarat bol-
dog végével hatotta meg közönségét. Az
alsó és felső tagozatos gyerekek intézeté-
be új tanár kerül, aki a megcsontosodott ta-
nítási és nevelési módszereket liberális
nézetekkel váltja fel. A gyerekek, persze,
szeretik, a legmakacsabb lelki sérülteket
is sikerül vonzaskörébe szelídítenie, kivé-
ve a konyhalány-takarítónőt, a szépséges
Sarah-t, aki kijárván az intézet iskoláját,
ott maradt mindenéféleképpen, mert nem
találta helyét a hallók és beszélők világá-
ban. Sarah ellenséges és vad, és bár szé-
pen bimbózó szerelem fejlődik közte és
az új tanár között, visszautasítja a férfi se-
gtségét: nem akar megszólalni. A tanár
közben megtanítja énekelni és táncolni a
gyerekeket, különleges módszerekkel
megéretteti velük a ritmust és a dallamot,
fergeteges iskolabulit szervez, ám Sarah
néma és süket marad, szerelmét is oda-
hagyva, elbujdokol. A távolból kölcsönö-

Randa Haines:
Egy kisebbik Isten gyermekei

Isabella Rossellini a Kék bársonyban
Rendező: David Lynch

sen epekednek egymás után, lubickolnak
a nézői könnyárban, és közben szép las-
san beveznek a hepiendbe.

Herbert Ross kacagató karriertörté-
nettel szórakoztatott. *A Sikerem tiika* az
amerikai álomgyár vicces oktatófilmje,
amelyből a gazdagságról, vezető beosz-
tásról, úszómedencés villáról és szép,
gazdag feleségről ábrándozó néző megta-
nulhatja, hogyan lehet gyorsan, könnyen
sikeres üzletember. Nem is kell hozzá
sok, csak biztos fellépés, szorgalom, a fő-
nök feleségének vonzalma, bohózatba il-
lő félreértések és szerepcserék. Ám a leg-
fontosabb, amivel Herbert Ross a fehér-
telefonos Hollywoodban megújítja a si-
kerreceptet: a technika, a komputér. Ha a
kitartó kansasi fiatalember nem tanulja
meg az iskolában olyan alaposan a számí-
tástechnikát, a programozást, sohasem

veheti birtokba a New York-i felhőkar-
colóirodaház legfelső emeletét.

Ha meggondoljuk, hogy a régi szelíd
motoros, Dennis Hopper miféle filmes
vállalkozások résztvevője újabban, igen-
csak elmerenghetünk a világ dicsőségé-
nek elmúlásán. *A Kék bársony* után a *Fekete özvegy* főszereplőjeként találkozhatunk vele Kairóban, Bob Rafelson filmjében. Ezúttal azért megnyugtatóan normális hormonális életű FBI-nyomozót alakít, akit nem szédít meg a női szépség és ravaszság. Százkét perc alatt megfejt a fekete özvegy titkát, leleplezi a körmönfont kalandornőt, aki gazdag férfiakhoz megy feleségül, más-más álnéven. A vagyonos férjek hamarosan szívrohamban meghalnak, s a szép kalandornő—tete-
mes örökségekkel rendre továbbáll. *A Fekete özvegy* akár a mi képernyőnk szombat esti műsorában is szedhetné hi-
székeny áldozatait. Meséje kellőképpen decens, pazar lakásbelsőbe és délszaki tengerpartokra andalítja a nézőit. Az izgalom gondosan adagolt, vércukorszintünkre és vérnyomásunkra ártalmatlan. Agytekervényeinket sem kényszeríti különösebb erőfeszítésre, a család kényelmesen ropogtathatja közben a sósmogyorót, vagy a sajtostallért.

A néző kegyeit sikeresen ostromolni, tudjuk, sokféleképpen lehet. Az előbb említett néhány film négy példa a számtalan közül. Az ellenünk elkövetett merényletek előre megfontolt szándékai is különbözőek. Csak éppen Fellini *Interjújának* vagy Menzel *Az én kis falumjának* társaságában látszik bizarrnak a dolog.

SZÉKELY GABRIELLA

